

*Татар теле дәресләрендә
предметлы белем бирү тирәлегенә
булдыру*

*Яшел Үзән районы А.Шамов
исемендәге Татар Танае гомуми
урта белем мәктәбе укытучылары:
Әдиятуллина А.Р.
Зәйнуллина Л.Ф.
Зиннәтуллина Р.Г.*

Казан, 2014 нче ел

Максат

1. Кеше исемнәре һәм фамилияләрен һәрвакыт баш хәрефтән язарга кирәклегенә төшендерү;

Бурычлар

1. Кеше исемнәре һәм фамилияләрен аерып тану, дәрәс язу, сөйләмдә куллана белү;

2. Хәрефләрне дәрәс язу һәм тоташтыру күнекмәләрен ныгыту;

3. Алынган белемне һәм осталыкны тормышта максатчан кулланырга өйрәтү;

4. Үз исемен белән горурлану хисләре тәрбияләү.

Планлаштырылган нәтижә:

- **1. Кеше исемнәре һәм фамилияләрен һәрвакыт баш хәрефтән язарга кирәклеген аңлау;**
- 2. Кеше исемнәре һәм фамилияләрен дөрес яза белү;**
- 3. Үз исеменнең мәгънәсен белү.**

Дәреснең структурасы:

<i>Дәрес этаплары</i>	<i>УУГ</i>
I. Оештыру. Эшкә кызыксыну тудыру.	КУУГ ШУУГ
II. Актуальләштерү. Яңа материалны үзләштерүгә ихтыяж тудыру.	ТБУУГ РУУГ КУУГ
III. Уку мәсьәләсен кую.	ТБУУГ РУУГ КУУГ
IV. Танып-белү эшчәнлегенә. Уку мәсьәләсен чишү.	ТБУУГ РУУГ КУУГ
V. Яңа белемнәрне ныгыту.	ТБУУГ РУУГ КУУГ ШУУГ
VI. Яңа белемнәрне мөстәкыйль куллану һәм тикшерү.	ТБУУГ РУУГ КУУГ ШУУГ
VII. Рефлексия. Уку эшчәнлеген йомгаклау.	РУУГ ШУУГ

Ресурслар:

- 1. И.Х.Мияссарова, К.Ф.Фэйзрахманова . Татар теле. Татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбенең 2 нче сыйныфы өчен дәреслек, 2 кисәктә, Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2012, 2 нче кисәк, 24-26 б.**
- 2. И.Х.Мияссарова, К.Ф.Фэйзрахманова . Татар теле: Мөстәкыйль эш дәфтәре , Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2012, 44 б.**
- 3. И.Х.Мияссарова, К.Ф.Фэйзрахманова . Татар теле: 2 нче сыйныф: укытучы өчен методик кулланма, Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2012**
- 4. Презентация Power Point - “Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф”**
- 6. Тарату һәм күрсәтмә материаллар: карточкалар, тест, «Аңлатмалы сүзлек».**

Биремнәр

1. Матур язу күнегүе.

Аа

Алсу – зур кыз.

Нәтижә: үрнәк белән чагыштырып, матур итеп язу.

2. Алсу сүзе белән жөмлөләр төзөгөз.

- Жөмлөләрне укыгыз.

- Нәрсәгә игътибар иттегез?

Нәтижә: Бер үк сүз төрлечә язылырга мөмкин. (РУУГ)

2. Карточкалар белән эш. Ни өчен калын хәрефләр белән бирелгән сүзләрнең берсе –юл хәрефтән, ә икенчесе баш хәрефтән языла. Партадашың белән фикерләш. (ТБУУГ, КУУГ)

Йолдыз күктә җемелдәгән йолдызларга карап соклана. Иркә бик иркә кыз булып үсеп килә. Бакчадагы резеда чәчәкләренә Резеда көн саен су сибә.

Нәтижә: Кеше исемнәре баш хәрефтән языла.

3. Дидактик уен

Хәрефләрне жил очырган.Фамилияләрне телдән алфавит тәртибендә әйтегез. **Р**эфыйков, **Ә**минов, **Х**әсәнов, **М**әхмүтов, **Ә**мирханов, **Т**инчурин.

Нәтижә: Әминов, Әмирханов,Мәхмүтов, Рэфыйков, Тинчурин, Хәсәнов. (ТБУУГ, КУУГ, РУУГ)

4. Парлап эшчәнлеккә карточкалар таратыла.

Жөмлөләрне тутырып язарга.

Әтинең фамилиясе ... . Әнинең фамилиясе ... . Минем фамилиям ... . Безнең укытучыларның фамилияләре ...

Нәтижә: Фамилияләр баш хәрефтән языла. (ТБУУГ, КУУГ, РУУГ, ШУУГ)

5 . Исеменен мэгнэсэн белэсеңме? Индивидуаль эш. Өңгэмә.

М. Юнысның “Шәмдәлләрдә генә утлар яна” исемле китабында менә мондый фикер таптым: “Исем сиңа гомергә бирелгән, ул бер генә, аның чисталыгын, аның ихтирамын сакларга тиешсең. Һәр начарлык, һәр начар эш исемгә сеңеп кала шикелле. Исемгә йогарлык начарлык эшләүдән сакланырга кирәк. Исем ул сиңең үзең генә дә түгел бит: ул сиңең йөзең, ата- анаңның, нәселеңнең йөзе һәм аларның байрагы. Исем ул- сиңең тормыш юлыңнан күтәреп барган үз байрагың”.

- Байрак югарылыкта тора, исемнәр баш хәреф белән языла.
Күрәсезме, нинди бәйләнеш?

- Үз исемегезне яратасызмы? Кайларда ишетәсегез килә?

-Кеше исемнәре ни өчен баш хәреф белән языла?

Нәтижә: Кеше үз исеме белән горурланырга тиеш. (ТУУГ, КУУГ)

Тест.

1. Артык сүзне тап.

а) Наил

ә) Дилбәр

б) Зилә

2. Кайсы сүз кеше исеме генә була ала

а) Роза

ә) Алсу

б) Гөлназ

3. Дөрөс жөмләне сайлап ал.

а) *Кеше исемнәре баш хәреф белән языла.*

ә) *Кеше исемнәре юл хәреф белән языла.*

б) Кеше исемнәре һәм фамилияләр һәрвакытта да баш хәреф белән языла.

Нәтижә: Исем һәм фамилияләр баш хәрефтән языла (ШУУГ, РУУГ).

*Предметлы белем бирү тирәлеген булдыруның
нәтижәләлеге.*

*Дәрестә кулланылган таратма материаллар,
схемалар, интерактив, информацион-коммуникатив
биремнәр предметлы белем бирү тирәлеген
формалаштырырга ярдәм итә.*